

PERGAM

KONFEDERACIJA SINDIKATOV
S L O V E N I J E

P R O G R A M

Konfederacije sindikatov Slovenije

PERGAM

2015 - 2019

GENERALNA SKUPŠČINA KSS PERGAM

Ljubljana, 25. september 2015

Program Konfederacije sindikatov Slovenije PERGAM 2015-2019

Za začetek (Uvod)

Vse veje oblasti v Republiki Sloveniji morajo biti zavezane k ustvarjanju in zagotavljanju pogojev za krepitev pravne države. Zakon močnejšega onemogoča krepitev in razvoj socialne ter pravne države, zato je enakost pred zakonom eden temeljnih gradnikov zaupanja v družbi. Pravica do pravice je temelj demokratične družbe. Demokratična družba pa je temelj razvoja in napredka.

Vse veje oblasti v Republiki Sloveniji morajo biti zavezane k ustvarjanju in zagotavljanju pogojev, ki omogočajo delovanje in razvoj socialne države. Temelj socialne države je institucionalna solidarnost. Močni javni sistemi socialnih zavarovanj so edini, ki zagotavljajo solidarnost med člani družbe. Sisteme, ki temeljijo na prostovoljstvu in dobrotnikih, je potrebno krepiti in razvijati. Prostovoljstvo in dobrotništvo pa ne moreta preprečiti razslojevanja družbe, do katerega pride pri uveljavljanju načel moči posameznika ali interesne skupine. Zagotavljanje pravice do socialne države ne more in ne sme temeljiti na humanitarnih organizacijah in prostovoljstvu. Varovanje posameznika in ranljivih družbenih skupin z mehanizmi socialne države je eden izmed temeljnih pogojev za trajen razvoj družbe.

Pravice so neločljivo povezane z dolžnostmi. Posameznik ali skupina, ki zavrača prevzemanje dolžnosti, ne more računati z neomejeno solidarnostjo tistih, ki ob pravicah sprejemajo tudi dolžnosti.

Kam? (Uravnovešen razvoj)

Pot, po kateri bomo prišli do družbe, kjer bo vsak njen posameznik čutil, da ima svojo vlogo, svoj pomen, svoje dolžnosti in svoje pravice, bomo ustvarili s širokim konsenzom v socialnem dialogu med vsemi predstavniki interesov. V dialog je potrebno ob nosilcih gospodarske, socialne, okoljevarstvene, varnostne in kulturne politike vključevati tudi civilno družbo. Cilj mora biti jasen (t.j. pravna in socialna država), pot do cilja pa mora temeljiti na spoštovanju posameznika in solidarnosti. Vztrajati je potrebno pri spoštovanju sklenjenega Socialnega sporazuma za obdobje 2015-2016 s strani vseh podpisnikov, ga nadgrajevati in vlagati vse napore v to, da se za obdobje po izteku veljavnega socialnega sporazuma sklene nov socialni sporazum. Slednji mora slediti izhodiščem, začrtanim v tem programu.

Izjemnega pomena za stabilno delovanje družbe in države je učinkovita in zmogljivostim družbe prilagojena uporaba javnih sredstev. Trajnostno naravnani razvoj naj temelji na razbremenitvi plač in razvojno naravnane gospodarstva. Dejavnosti in projekte, v katerih lahko javne finance uresničijo razvojno vlogo, je potrebno opredeliti v socialnem dialogu.

Prav tako je za trajen razvoj družbe in stabilno gospodarsko rast potrebno močno, razvojno in inovativno gospodarstvo. Gospodarska politika mora zato zlasti s fiskalnimi, investicijskimi in drugimi ukrepi zagotavljati čim boljše pogoje za razvoj takšnega gospodarstva. Trdnost gospodarske strukture zmanjšuje tveganje nastanka večjih škodnih posledic v primeru

gospodarskih kriz. Eno od ključnih vprašanj je, kako do novih delovnih mest. Z ukrepi ekonomske politike je potrebno omogočiti odpiranje novih tehnološko sodobnih in okoljsko sprejemljivih delovnih mest s čim večjo zaščito delavčeve varnosti in zdravja pri delu. Prav tako je potrebno zagotoviti sredstva za prestrukturiranje podjetij v težavah, vključno s prekvalifikacijami in dokvalifikacijami zaposlenih, s ciljem ohraniti obstoječa delovna mesta in odpirati nova, kvalitetnejša delovna mesta. Posebno pozornost je potrebno posvetiti zelenim tehnologijam, sonaravnemu kmetovanju in gospodarjenju z naravnimi viri do popolne samopreskrbe z živili in racionalne rabe obnovljivih virov.

Od lastnikov družb je potrebno zahtevati odgovorno lastništvo ter spoštovanje gospodarske, ekonomske in ekološke funkcije lastnine. To je potrebno upoštevati tudi pri spremembah lastništva, zlasti v primeru prodaje večinskih deležev v državnih podjetjih, kjer bomo vztrajali na tem, da je v postopkih prodaje potrebno zagotoviti ohranjanje obstoječih delovnih mest in potencial za odpiranje novih, kvalitetnih delovnih mest ter nadaljnji razvoj podjetij in ohranitev proizvodnje v Sloveniji.

Na izzive globalizacije moramo odgovoriti z razvojno strategijo, ki bo zagotovila uspešno zmanjševanje posledic socialnega tveganja zaradi globalizacije. Potrebno je ustvariti pogoje za povečanje inovacijske sposobnosti gospodarskih subjektov. V ta namen je potrebno vzpostaviti učinkovite mehanizme za vzpodbujanje sodelovanja med gospodarstvom, inovatorji in raziskovalno-razvojnimi inštitucijami. V pogovorih o mednarodnih, zlasti trgovinskih sporazumih je potrebno poskrbeti za ohranitev delovno pravnih, socialnih in okoljskih standardov in možnosti za njihov dvig.

Delo za vse! (Politika zaposlovanja)

Brezposelnost je potrebno spraviti v tiste okvirje, ki so sprejemljivi in so posledica nihanj v dinamiki gospodarskih aktivnosti, vsekakor pa pod 4%. Z aktivno politiko zaposlovanja je potrebno poskrbeti, da se zmanjšajo razlike v stopnji nezaposlenosti med regijami in da se odpravi strukturna brezposelnost. Z ukrepi aktivne politike zaposlovanja je potrebno doseči kar najkrajši čas, ki preteče od izgube zaposlitve posameznika do njegove ponovne zaposlitve.

Na izzive pomanjkanja delovne sile, ki se nam obeta ob ustreznem razvoju gospodarstva, je potrebno odgovoriti z zagotavljanjem sredstev za prilagajanja delovnih mest starejšim zaposlenim, vseživljenjskim učenjem in vzpodbujanjem zaposlovanja tistih mladih, ki vstopajo na trg dela. Delovno zakonodajo je potrebno prilagoditi mladim družinam ob posebni pozornosti do žensk. Dolgotrajno brezposelnost je potrebno z vsemi sredstvi izkoreniniti ter zagotoviti aktivacijo dolgotrajno brezposelnih.

Fleksibilne oblike organiziranja dela in zaposlovanja je potrebno v soglasju s socialnimi partnerji redefinirati, pri čemer je potrebno posebej izpostaviti potrebe po usklajevanju poklicnega in družinskega življenja in doslednem spoštovanju delovnopravnih standardov. Fleksibilne oblike zaposlovanja je potrebno z vidika pravic tistih, ki delajo, uskladiti primerljivo s tradicionalnimi oblikami zaposlovanja. Njihovo uporabo je potrebno omejiti in preprečiti, da bi bila njihova uporaba stvar proste presoje delodajalcev, ob tem pa zagotoviti,

da bodo uporabljene le v izjemnih primerih, za katere je predvidena njihova uporaba. Na tem področju in tudi na drugih področjih spoštovanja delovno pravne zakonodaje je potrebno okrepiti nadzor in zagotoviti, da bodo imele inšpekcijske službe ustrezna pooblastila za sankcioniranje ugotovljenih kršitev delovno pravne zakonodaje in kolektivnih pogodb. Posebno pozornost je potrebno nameniti organiziranju delavcev, katerih zaposlitve so fleksibilne in podpirati aktivnosti za izboljšanje njihovega položaja.

Politiko zaposlovanja moramo opredeliti kot eno ključnih politik stabilnega razvoja družbe, pri čemer je nujen konsenz socialnih partnerjev pri oblikovanju aktivne politike zaposlovanja. V ukrepe aktivne politike zaposlovanja naj se vključujejo tudi tisti zaposleni, za katere obstaja verjetnost, da bodo v kratkem izgubili zaposlitev z namenom večanja njihovih zaposlitvenih možnosti. Za doseganje cilja polne zaposlenosti je nujno potrebno okrepiti institucije, ki so odgovorne za področje zaposlovanja. Krepitev naj temelji na povečanju učinkovitosti organizacijskih struktur in usposobljenosti kadrov.

Naj delo ne ogroža zdravja! (Varnost in zdravje pri delu)

Gospodarske aktivnosti morajo služiti splošnemu napredku družbe. Del ekonomskih učinkov povečane produktivnosti naj se nameni za ustvarjanje pogojev za postopno zmanjšanje delovnega tedna iz 40 ur na 38 ur ob nespremenjeni plači. Pot, po kateri lahko pridemo do skrajšanega delovnega časa, je potrebno dogovoriti v socialnem dialogu, z upoštevanjem dejstva, da so se obremenitve na delovnih mestih v zadnjih letih močno povečale. Prav tako je potrebno upoštevati, da se bo s podaljševanjem delovno aktivnega obdobja za posameznika povečala življenjska delovna obremenitev.

V duhu načela trajnostnega ohranjanja delovne sposobnosti je potrebno zagotoviti spoštovanje evropskih predpisov in slovenske zakonodaje, ki ureja dnevni in tedenski počitek. Letni dopust je z vidika ohranjanja duševnega in telesnega zdravja nujen element ohranjanja zdravja, zato je nujno, da je vsakemu delavcu omogočeno koriščenje letnega dopusta in pravica do dnevnega in tedenskega počitka in to tako, da te pravice tudi dejansko dosežejo svoj namen.

Pri organizaciji delovnih procesov je potrebno ob upoštevanju pogojev dela in ob zagotavljanju zaščitnih ukrepov bistveno zmanjšati vplive bioloških, kemijskih in fizikalnih tveganj za zdravje zaposlenih. Posebno pozornost je potrebno posvetiti zmanjševanju tistih dejavnikov tveganja, ki povzročajo stres. Pri tem je ključno, da se dosledno izvajajo predpisi in uvajajo evropski standardi, ki se nanašajo na pogoje dela. Dvig ravni zaščite ter varnosti in zdravja pri delu nad minimalne standarde, ki jih urejajo predpisi, naj bo odlika našega gospodarstva.

Količina dela, ki je posamezniku naložena, mora biti primerna glede na okvir časovnih omejitev, kot jih določa zakonodaja in mora omogočiti, da delavec delo v teh okvirih lahko kvalitetno in varno opravi. Z natančnejšo opredelitvijo instrumenta nadurnega dela in prerazporejanje delavnega časa ter z njunim omejevanjem na najmanjšo možno mero želimo preprečiti prekomerno izčrpavanje in izkoriščanje delavcev ter njihovo odvisnost od dela plače, ki ga prejmejo za opravljeno nadurno delo.

Nasilje na delovnem mestu je potrebno z učinkovitim nadzorom izkoreniniti, saj šikaniranje, mobing in druge oblike nasilja ne sodijo v urejene delovne procese. V ta namen je potrebno večje informiranje delavcev o tem, kaj je trpinčenje na delovnem mestu ter tudi s pomočjo dobrih praks vzpostaviti protokole ravnanja za žrtve trpinčenja na delovnem mestu in ukrepe za preventivno preprečevanje trpinčenja ter odpravo škodljivih posledic trpinčenja na delovnem mestu. Skupaj z delodajalci je potrebno dati jasno sporočilo, da je vsakršno nasilje in trpinčenje na delovnem mestu nesprejemljivo, da bo ustrezno sankcionirano in da dopuščanje takšnega ravnanja škoduje tudi delodajalcu.

S proaktivnim delovanjem nadzornih inštitucij je potrebno zagotoviti dosledno sankcioniranje kršitev elementarnih pravic zaposlenih, ki izhajajo iz delovnega razmerja. Posebno pozornost morajo inšpekcijske službe nameniti reševanju zadev v realnem času, še posebej tistih, ki so povezane s kršitvami delodajalcev glede zagotavljanja varnosti pri delu in pogojev dela. Okrepiti je potrebno sodelovanje med inšpekcijo dela in sindikati, tako za izvajanje usmerjenih akcij in inšpekcijskih pregledov, kot tudi za učinkovitejše reagiranje inšpektorata v primeru prijavljenih kršitev in snovanja ukrepov za učinkovitejše varstvo pravic delavcev.

Potrebno je okrepiti vlogo medicine dela kot tisti del preventivne dejavnosti, ki edina zagotavlja ohranjanje zdravja zaposlenih. To se najlažje doseže z izvajanjem preventivnih zdravstvenih pregledov, pravočasnim posodabljanjem ocen tveganj na posameznem delovnem mestu in izvajanju vseh potrebnih ukrepov za preprečevanje in zmanjševanje teh tveganj in posledic škodljivih vplivov na delovnem mestu.

Zahtevati je treba, da se boleznim, ki so posledica dela, posveti vsa pozornost. Poklicne bolezni je potrebno sistematično ugotavljati in spremljati njihov razvoj in razširjenost s ciljem, da se število delavk in delavcev, ki zbolijo za posledicami dela, zmanjša na najmanjšo možno mero. V ta namen je potrebno vzpostaviti centralni register poškodb na delu in register poklicnih bolezni.

Kolikor denarja, toliko muzike (Dohodkovna politika)

Ker velika večina tistih, ki dela, počne to zaradi plačila, mora dohodek, ki ga dosega s svojim delom, zagotavljati materialno podlago za normalno življenje. Zato je prav, da imamo določeno višino minimalne plače, vendar je potrebno le-tej prilagoditi osnovne plače v prvem tarifnem razredu kolektivnih pogodb in posledično v ustreznih razmerjih tudi plače v ostalih tarifnih razredih. Posebno pozornost je potrebno posvetiti temu, kaj vse naj bi minimalna plača vključevala in nadgrajevati pobude za redefinicijo minimalne plače.

Ena ključnih nalog dohodkovne oziroma plačne politike je vzpostavitev pravičnih razmerij med tarifnimi razredi ali delovnimi mesti, pri čemer je potrebno upoštevati zahtevnost dela. Pomembna naloga dohodkovne politike je tudi zmanjševanje socialnih razlik. Prav tako mora dohodkovna politika zagotavljati najmanj ohranjanje določene ravni kupne moči.

Zviševanje ravni in kupne moči plač zaposlenih je eden ključnih dejavnikov za doseganje napredka. Doseganje nivoja plač najrazvitejših držav v evropskem prostoru mora biti cilj plačne politike, saj se bo v nasprotnem primeru nadaljeval odliv najbolj produktivnega dela zaposlenih, še zlasti če ne bodo sprejeti ustrezni ukrepi za spodbujanje zaposlovanja in odpiranja novih delovnih mest.

Tam, kjer je to mogoče in smiselno, je potrebno v sistem vgraditi stimulatивne elemente. Dohodkovna politika mora zagotavljati motivacijo za delo in izboljšanje delovnih rezultatov. To je možno doseči s stimulatивnimi ukrepi in ne z grožnjami po zniževanju plače. Prav zato je potrebno tudi v praksi zagotoviti udeležbo delavcev pri dobičku družb.

Glede na navedeno je potrebno pristopiti k oblikovanju novega modela plač v zasebnem sektorju, ki mora temeljiti na primerno visokih najnižjih osnovnih plačah v razmerji do minimalne plače in na primernih razmerjih med tarifnimi razredi. V plačnem sistemu javnega sektorja je nujno potrebno odpraviti anomalije, ki so se že pokazale. Prav tako je potrebno odpraviti linearne interventne ukrepe v javnem sektorju, ki so škodljivi tako za kvaliteto in dostopnost javnih storitev, kot tudi za pogoje dela javnih uslužbencev.

Spodobi se in pravično je! (Socialna in pravna država)

Temelj socialne varnosti morata postati delo in dostojna plača oziroma v primeru upokojitve dostojna pokojnina. Gospodarski razvoj mora biti z vidika socialne politike takšen, da bo zagotovil povečevanje blaginje za vse prebivalce. Večja kakovost življenja vseh zagotavlja socialno povezanost družbe in ugodno klimo za trajnostno naravnano socialno varnost vseh dražbenih skupin.

Skupnost mora preko proračuna zagotoviti materialno podlago za:

- povečanje obsega in kakovosti storitev na področju socialne varnosti ter zagotavljanje enakih možnosti pri dostopnosti do različnih oblik socialne pomoči;
- izboljšanje položaja socialno najbolj šibkih skupin v okviru splošne solidarnosti in vzpostavljanje sistema dodatne socialne varnosti;
- sprejem in izvajanje ciljev nacionalnega programa boja proti revščini in socialni izključenosti;
- zagotovitev aktivne socialne politike, ki temelji na dolgoročni stabilnosti socialnih transferjev in je aktivacijsko naravnana;
- spodbujanje socialnega podjetništva.

Za zagotovitev večje pravne varnosti je nujno s spremembo zakonodaje, organizacije in dela sodišč doseči ustrezno sodno varstvo pravic delavcev ter odpravo sodnih zaostankov, ažurno, kvalitetno in nepristransko delo delovnih in socialnih sodišč, skrajšanje postopkov in zmanjšanje stroškov. Vse veje oblasti in javne institucije morajo biti prve v spoštovanju zakonodaje in sklenjenih dogovorov.

Kar se Janezek nauči, to Janez zna (Vzgoja in izobraževanje)

Za doseganje višje ravni razvitosti družbe je potrebno vzpostaviti vzgojno-izobraževalni sistem, ki bo zagotavljal odličnost v vzgoji in izobraževanju na vseh ravneh, omogočiti dostopnost do vzgoje, izobraževanja in znanja ter uskladiti vsebine izobraževalnih programov s potrebami sodobne družbe. Izobraževalni programi morajo zagotoviti znanja in kompetence za ustvarjalno delo.

Potrebno je vzpodbujati poklicno in strokovno izobraževanje, zagotoviti stalno posodabljanje vsebine programov in njihovo prilagajanje potrebam dela in razvoju tehnologij. V ta namen je potrebno zagotoviti sodelovanje socialnih partnerjev pri oblikovanju in izvajanju politike na področju vzgoje in izobraževanja. Potrebno je zagotoviti zadostne materialne in kadrovske vire za izobraževanje odraslih in izobraževanje v okviru programov aktivne politike zaposlovanja. Ključnega pomena je povečanje odgovornosti delodajalcev (tudi s sofinanciranjem države in iz evropskih sredstev) za izobraževanje zaposlenih in uvajanje novih izobraževalnih programov. Konkurenčnost gospodarstva naj ob tehnološki konkurenčnosti temelji tudi na kompetencah in motiviranosti zaposlenih. Slednje je potrebno dosegati predvsem z vseživljenjskim učenjem, ki naj se izraža tako z vlaganjem v dokvalifikacijo in prekvalifikacijo zaposlenih, kar naj v večji meri postane tudi predmet urejanja s kolektivnimi pogodbami, kot tudi z izobraževanji in usposabljanji kot sestavni del ukrepov, na katerih temelji aktivna politika zaposlovanja. Glede izzivov v prihodnosti je nujno tudi spodbujanje samoizobraževanja in zagotavljanje sredstev za izobraževanje samostojnih podjetnikov, obrtnikov in kmetov.

Ob spremembah izobraževalnih programov in sistemov je potrebno zagotoviti sprotno in strokovno klasificiranje izobraževalnih programov, medsebojno primerljivost in prehodnost ter sistemsko urediti tudi posledice takšnih sprememb (na področju plač, pogojev za zasedbo delovnih mest ipd.).

V sistem izobraževanja, predvsem v programe strokovnega usposabljanja, je potrebno aktivno vključiti tudi sindikate dejavnosti in poklicev.

Posebno pozornost je potrebno nameniti visokošolskemu izobraževanju in raziskovanju, ki predstavljata temelj za razvoj naše države in za razvoj konkurenčnega gospodarstva. Visoko šolstvo mora zato biti vsem enako dostopno, v njegov razvoj pa je potrebno vlagati z namenom dviga kvalitete visokošolskih izobraževalnih programov. Visokošolski prostor mora tudi dejansko postati prostor, v katerem bodo ustvarjeni pogoji za svobodno in kvalitetno raziskovanje, za razvoj znanosti in za posredovanje znanja in znanstvenega raziskovalnega dela študentom.

Koliko stane zdravje? (Zdravstveno zavarovanje)

Eden od temeljev socialne blaginje in kazalnik razvitosti države je zdravje prebivalstva. Pri obravnavanju zdravstvene politike je potrebno razmejiti ukrepe za obvladovanje in odpravljanje posledic bolezni ter ukrepe za ohranjanje zdravja.

Zagotavljanje materialnih sredstev za delovanje zdravstvenega sistema mora temeljiti na obveznem zdravstvenem zavarovanju v okviru javne službe. S tem namenom je potrebno preoblikovati dopolnilno zdravstveno zavarovanje.

Pravica do ohranjanja in ponovnega doseganja zdravja v primeru bolezni je neločljivo povezana z vprašanjem pravice do obstoja, zato posegi v smislu krčenja pravic in minimalnega obsega zdravstvenega varstva niso sprejemljivi. V ta namen je potrebno zagotoviti večji delež sredstev v BDP, ki se namenjajo za delovanje javnega zdravstva in stabilen sistem financiranja, ki bo zagotavljal solidarnost med zavarovanci. Z zagotovitvijo enakopravnega dostopa do kvalitetne zdravstvene oskrbe je potrebno uveljaviti jasne standarde in normative zdravstvenih storitev in učinkovito organiziranje dela v zdravstvu. Vlogo preventivne medicine je potrebno zaradi pomembnega vpliva na javno zdravje okrepiti in prebivalstvo osveščati glede vloge posameznika pri ohranjanju lastnega zdravja in zdravja družbe.

Javno zdravstveno mrežo je potrebno oblikovati tako, da bo ob ustrezni kakovosti storitev omogočala pravočasen dostop do zdravljenja vključno z rehabilitacijo. Posebno pozornost je potrebno nameniti tistim preventivnim zdravstvenim storitvam, ki zagotavljajo ohranjanje zdravja posameznika in družbe. Sredstva vložena v ohranjanje zdravja in preprečevanje bolezni dolgoročno zmanjšujejo trpljenje ljudi in stroške zdravljenja.

Nosilci zdravstvene politike in politike zdravstvenega zavarovanja morajo zagotoviti vključitev vseh socialnih partnerjev v opredeljevanje in izvajanje politike zdravstvenega zavarovanja, pri čemer je ohranitev avtonomnosti blagajne zdravstvenega zavarovanja eden od ključnih pogojev za učinkovito delovanje omenjenega sistema.

Ko prideta jesen in zima (Pokojninski sistem)

Ena ključnih pravic, ki izvira iz dela, je pravica do primerne materialne podlage za dostojno življenje v tretjem življenjskem obdobju. Človek, ki je s svojim delom skozi svojo delovno aktivno obdobje prispeval k napredku in razvoju družbe, ima neodtujljivo pravico do dostojne pokojnine, zato je nujno, da zagotovimo konsenz pri iskanju rešitev za zagotavljanje stabilnih virov in sistemov financiranja pokojninskega in invalidskega zavarovanja za vse generacije. Preprečiti je potrebno poskuse zniževanja obsega pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja in zaostritev pogojev za upokojevanje. Zaradi zmanjševanja pritiskov na pokojninsko blagajno je potrebno zagotoviti hitrejše vključevanje mladih v zaposlitev ter sprejem in izvajanje ukrepov za zmanjševanje negativnih posledic obremenitev pri delu na dolgoročno psihofizično zmožnost zaposlenih za delo (kot so stres, mobing, težki delovni pogoji, neugoden delovni čas).

Nemudoma je potrebno pričeti z oblikovanjem ustreznega modela zavarovanja za dolgotrajno nego in oskrbo.

Na vrhuncu družbene ustvarjalnosti (Socialni dialog)

Že stari ljudski rek pravi, da več ljudi več ve. Če osvetlimo razvojne možnosti gospodarstva in upravljanja države z vsemi podsistemi iz vseh zornih kotov, si zagotovimo celovit pogled na trenutni položaj in možne poti za naprej. Da bi bilo iskanje poti za prihodnost čim bolj ustvarjalno, je potrebno razvijati in krepiti konstruktivni socialni dialog. Socialni dialog mora biti temeljni način dela pri usklajevanju različnih interesov socialnih partnerjev. Doseganje soglasja o vseh vprašanih družbenega razvoja ter materialnega in socialnega položaja zaposlenih je nujno, saj se je izkazalo, da brez konsenza ni napredka. V boljšo prihodnost lahko gremo samo po skupno dogovorjeni poti.

Z zagotavljanjem nadaljnega razvoja Ekonomsko-socialnega sveta (ESS) kot osrednjega nacionalnega organa socialnega partnerstva je treba doseči, da dobi ESS in njegova mnenja večjo težo v zakonodajnem postopku, pri odločanju v Državnem zboru, pri snovanju vladne politike ter da se sprejme dogovor med socialnimi partnerji, da bodo zakoni, ki urejajo temeljna vprašanja družbenega in socialnega razvoja in položaja delavstva, posredovani v zakonodajni postopek le v primeru konsenza med socialnimi partnerji. Več napora je potrebno vložiti v iskanje doseganja konsenza glede gradiv in vsebin, ki se obravnavajo na ESS.

Na izzive, ki so jih prinesle evropske integracije, je potrebno odgovoriti s povezovanjem in vključevanjem socialnih partnerjev z nacionalne ravni v evropski socialni dialog. Potrebno je delati na tem, da se zagotovi večjo povezanost in sodelovanje Ekonomsko-socialnega sveta in Evropskega ekonomsko-socialnega odbora (ECOSOC).

Na nacionalni in podjetniški ravni je potrebno dograditi in krepiti sistem kolektivnega pogajanja, partnerske odnose in dialog med delodajalci in sindikati. Vključevanje zaposlenih pri sprejemanju odločitev na ravni dejavnosti, podjetij in zavodov je eden ključnih elementov graditve boljše prihodnosti. Nujno je zagotoviti celovito pokritje zaposlenih v vseh dejavnostih s splošno kolektivno pogodbo, zlasti v gospodarstvu, s kolektivnimi pogodbami dejavnosti, vzporedno pa spodbujati kolektivno dogovarjanje tudi na nižjih ravneh pri delodajalcih, kjer je mogoče zaposlenim zagotoviti višje delovnopravne standarde. V kolektivne pogodbe je smiselno poleg doslej običajnih vsebin uvesti tudi druge vsebine, zlasti vprašanja, povezana z izobraževanjem in socialno varnostjo. Odpraviti je potrebno prakso enostransko sprejetih splošnih aktov delodajalcev, s katerimi se določajo pravice in obveznosti zaposlenih, in jih nadomestiti s kolektivnimi pogodbami.

Za učinkovito reševanje zapletov in konfliktov, ki so del vsakega ustvarjalnega procesa, pa je potrebno okrepiti institucije in mehanizme za mirno reševanje sporov (mediacija, conciliacija, arbitraž). Takšen pristop k reševanju sporov je tudi primaren način dela strokovnih služb KSS PERGAM in tudi v prihodnje bo pridobivanje dodatnih znanj in veščin s tega področja namenjeno še učinkovitejšemu mirnemu reševanju sporov.

Vsi za enega eden za vse (Sindikalna solidarnost)

Globalizacijski procesi vplivajo na socialni položaj zaposlenih. Prehod na svobodna kolektivna pogajanja in slabšanje socialnega ter materialnega položaja delavstva narekujejo nove oblike sodelovanja sindikatov.

Eden od pomembnih korakov pri preprečevanju večanja prepada med revnimi in bogatimi je koordinirana mednarodna regulacija kapitala, finančnih inštitucij in trga. Cilj, ki ga je pri tem potrebno zasledovati, je preprečevanje socialnega dumpinga, ob istočasni podpori razvoja gospodarstev v manj razvitih državah in regijah.

Procese povezovanja in sodelovanja sindikatov je potrebno krepiti v okviru Ekonomsko-socialnega sveta in v pogajanjih o ključnih vprašanih delavstva s sodelovanjem stroke posameznih sindikatov, z uveljavljanjem raznih oblik solidarnosti in skupnim izvajanjem sindikalnih aktivnosti.

Potrebno je dati pobudo za oblikovanje nacionalnega sindikalnega foruma (koordinacije), v katerega naj bi se vključili vsi sindikati, ko gre za usklajevanje stališč, skupno sprejemanje odločitev in načrtovanje enotnega nastopanja ob sprejemanju nacionalnih projektov, ki usodno vplivajo na socialni položaj zaposlenih. To naj bo zametek oblikovanja sindikalne in politične platforme za sprejem odločitev o začetku združevanja sindikatov.

Kam želimo mi kot Konfederacija sindikatov Slovenije PERGAM

Želimo, da bo KSS PERGAM v strokovnem, sindikalnem in družbenem pogledu postal najmočnejša delavska sindikalna centrala v Sloveniji, ki povezuje tako delavce zasebnega, kot tudi javnega sektorja. Naša moč bo utemeljena na visoki strokovnosti in profesionalnosti. Avtentični interesi delavstva, zaupanje članstva v svojo organizacijo ter povezovanje in solidarnost med člani ter sindikati naj bosta temelj za delovanje funkcionarjev in strokovnih služb KSS PERGAM.

S sindikati s podobnim pogledom na sindikalno delovanje, interese članstva in družbenega razvoja je potrebno skupno sodelovanje in povezovanje za to, da bi lahko cilji iz tega programa dosegli čim širšo in čim hitrejšo uveljavitev ter čim večjo legitimnost. KSS PERGAM je odprta za povezovanje z drugimi sindikati in sindikalnimi centralami s podobnimi programskimi stališči po načelu enakopravnosti in ob ohranjanju identitete in dobrih praks, ki smo jih razvili v KSS PERGAM. Krepitev sindikalnih organizacij s povezovanjem in s tem večanje članske, kadrovske, strokovne, materialne in aktivacijske podlage sindikatov je potrebna za razvoj in moč sindikalnega gibanja v Sloveniji, ki mora povezovati delavski razred v najširšem smislu.

Prizadevali si bomo za vključevanje novih članov in sindikatov v KSS PERGAM. Ob tem bomo posebno pozornost posvetili organiziranju delavcev, ki opravljajo delo v atipičnih oblikah zaposlitve (avtorska dela, podjemne pogodbe, samostojni podjetniki, svobodni poklici, zaposleni v agencijah za zaposlovanje). Sindikalno delovanje želimo približati mladim, tudi v sodelovanju z izobraževalnimi institucijami. Mlade je potrebno aktivno vključiti v delo sindikatov, zato bo posebna pozornost namenjena iskanju mladih, ki bi se bili pripravljeni aktivirati, in njihovemu usposabljanju za sindikalno delo.

Z razvijanjem demokratičnih odnosov in novih oblik dela bomo zagotovili slehernemu članu in sindikatu, da v okviru KSS PERGAM uveljavlja svoje interese. Želimo doseči tak nivo

delovanja, da bo zagotovljeno neposredno sodelovanje članov in sindikatov pri ustvarjanju in izvajanju sindikalne politike ter medsebojno informiranje o aktivnostih in stanju na terenu. Krepitev Zveze sindikatov zasebnega in Zveze sindikatov javnega sektorja v okviru KSS PERGAM naj služi vključevanju vseh sindikatov v sprejemanje, usklajevanje in izvajanje sindikalne politike.

Strokovnost bomo v KSS PERGAM okrepili z oblikovanjem močnega, strokovnega in sindikalno profiliranega vodstva. Na ta način želimo zagotoviti možnosti za razvoj nove sindikalne oblike delovanja.

Še dodatno pozornost bomo posvetili izobraževanju sindikalnih zaupnikov in funkcionarjev. Cilj je oblikovanje izobraževalnega programa za pridobivanje temeljnih znanj za učinkovito delo v sindikatu in doseči kritično maso kadrov z ustreznimi kompetencami, kar bo omogočilo vključevanje sindikatov v strokovno razreševanje vprašanj v podjetjih. Tej usmeritvi je podrejena tudi krepitev stroke v KSS PERGAM.

Ob poglobljanju znanja in krepitvi kompetenc sindikalnih zaupnikov za sindikalno delovanje bomo vzpostavili učinkovite mehanizme za hiter pretok vseh relevantnih informacij od vodstev sindikatov do članov in še nadalje krepili medijsko prepoznavnost KSS PERGAM tako na področju zasebnega, kot tudi javnega sektorja.

Iskali bomo možnosti za oblikovanje strokovne, analitične, raziskovalne platforme, ki bi nudila podporo KSS PERGAM in njenim sindikatom pri delu in sindikalnih aktivnostih. Tako glede izobraževanja sindikalnega kadra, kot tudi pri oblikovanju strokovne, analitične, raziskovalne platforme bomo iskali priložnosti tudi v projektih, ki se financirajo iz evropskih sredstev.

Na svetu nismo sami (Mednarodno sodelovanje)

Na področju mednarodnega sodelovanja bomo posebno pozornost posvetili aktivnemu delovanju in sodelovanju KSS PERGAM v mednarodnih sindikalnih organizacijah. To velja zlasti za sodelovanje sindikatov dejavnosti tako zasebnega kot javnega sektorja pri obravnavanju in sprejemanju aktivnosti glede odločitev v Evropski skupnosti. Pretok informacij, idej in dobrih praks iz dela Evropskega ekonomsko socialnega odbora je potrebno v večji meri povezati z delovanjem Ekonomsko socialnega sveta in uporabiti te informacije in vsebine v socialnem dialogu. Iskali bomo podporo in solidarnost pri načrtovanju sindikalnih aktivnosti KSS PERGAM in mednarodnih sindikalnih organizacij. Poskrbeli bomo za izmenjavo izkušenj, informacij in dobrih praks med sindikati, ki se povezujejo v mednarodne sindikalne organizacije. KSS PERGAM se želi bolj aktivno vključiti v evropske sindikalne organizacije, ki povezujejo sindikate javnega in zasebnega sektorja in se vključevati tudi v aktivnosti Evropske konfederacije sindikatov ETUC.

SKUPAJ *** SOLIDARNI *** MOČNEJŠI !